

invest-export.brussels

Update: November 2015

Cuba

Groeisectoren Aanbevelingen

Handelssecretaris
Jean-Serge DIAS DE SOUSA

Contacten:
havana@brusselsinvestexport.com
00 53 7 204 46 88

Groeisectoren

Zoals de diversiteit van de Belgische export naar Cuba aantoont (voedingsproducten, chemische producten, industriële machines en mechanica, plasticproducten, bouwmaterialen, ...), zorgt het algemeen gebrekkige interne aanbod in Cuba ervoor dat er exportmogelijkheden zijn voor zowat alle industriële sectoren. Niettemin hangen die mogelijkheden af van de beschikbaarheid aan deviezen van het Cubaanse importbedrijf en van de financieringsmogelijkheden van het exportbedrijf (de Cubaanse importeurs vragen over het algemeen betalingstermijnen tussen de 30 en 360 dagen).

Anderzijds beschikken de Cubaanse economische sectoren die deviezen genereren (toerisme, nikkel, tabak, biotechnologie/ farma, suiker, ...) voor een gedeelte van hun inkomsten over deviezen en bijgevolg over een zekere financiële autonomie voor het importeren van de producten en diensten die noodzakelijk zijn voor de goede werking van hun sector.

Wanneer we de Cubaanse markt willen betreden mogen we echter nooit uit het oog verliezen dat er in het land een gebrek aan deviezen is en dat er omvangrijke importbeperkingen bestaan voor consumptiegoederen en in het algemeen voor alle producten die het land niet noodzakelijk acht.

We moeten ons dus enerzijds op de voor het land prioritaire sectoren richten en anderzijds op die sectoren die beschikken over een zekere financiële autonomie.

Toerisme

Toerisme blijft de motor van de Cubaanse economie. Deze onderontwikkelde sector is een grote verbruiker van allerlei soorten importgoederen en in het bijzonder van voedingsmiddelen en bouwmaterialen.

Exportmogelijkheden (niet-limitatieve lijst) voor:

- De infrastructuur verslechtert en veroudert aan een hoog tempo
 - Er bestaan exportmogelijkheden voor bouwmaterialen (hout, metaalstructuren, ...), decoratiematerialen (lijstwerk, verf, textiel, meubels, industrieel meubilair, ...)
- De kwaliteit van de dienstverlening is onregelmatig en de bevoorrading wisselvallig
 - Er bestaan exportmogelijkheden voor consumptiegoederen zoals bier, chocolade, alcohol, diverse voedingsmiddelen, ...
- Er bestaat geen enkel algemeen beheerssysteem voor het Cubaanse toerisme
 - Er bestaan op dat vlak exportmogelijkheden voor beheerssoftware en diensten
- Er bestaat zo goed als geen toeristisch aanbod inzake "zon- en strandvakanties"
 - Er bestaan mogelijkheden op het vlak van het aanbod aan toeristische activiteiten zoals vissen, luxe vissen, zeilen, duiken, buggyrijden, wellness, ...

Bio-Farma/medisch

Tegen het einde van 2012 zijn we in Cuba getuige geweest van een reeks economische veranderingen die geleid hebben tot de ontbinding van verschillende ministeries en de afbouw of fusie van andere: De van het Ministerie van Basisindustrie afgeleide farmaceutische sector is gefuseerd met de wetenschappelijke pool om de uit 38 ondernemingen bestaande groep BIOCUBAFARMA te creëren. Volgens een officieel communiqué van de Cubaanse regering zal de werking van de groep "gebaseerd zijn op ondernemerschap" en niet langer door een ministerie geleid worden.

Deze fusie illustreert goed het dynamisme van de sector en de prioriteit die de regering van Raul Castro wil geven aan deze industrie die, uitgaande van de productiviteitscijfers van 2012, de meest beloftevolle productiesector geworden is.

Deze sector, die nog altijd veel importgoederen nodig heeft, houdt een onmiskenbaar belang in en zou een bron van handelsmogelijkheden voor onze bedrijven kunnen zijn.

Exportmogelijkheden (niet-limitatieve lijst) voor:

- Geneesmiddelen
- Chemische basisproducten
- Reagentia
- Laboratoriumuitrustingen
- Materialen voor het bouwen van cleanrooms
- Materialen voor de farmaceutische industrie,...

ICT-Internet

Telecommunicatie in het algemeen en internet in het bijzonder verkeren in een embryonaal stadium in Cuba. Deze sector, die een boost gekregen heeft door de recent aangekondigde ontwikkelingssteun van de Amerikaanse president Barack Obama, zou op middellange termijn een prioritaire sector in Cuba moeten worden.

Mogelijkheden voor onze bedrijven (niet-limitatieve lijst):

- Verbreding van de bandbreedte, optische vezel,...
- Hotelaccommodaties en andere
- Datacenter
- Mobiele communicatie
- Vaste communicatie
- Wifi-communicatie
- Digitale televisie,...

Hernieuwbare energie

Hernieuwbare energie is in volle groei in Cuba.

Momenteel vormt het programma voor de ontwikkeling van hernieuwbare energie een van de onderwerpen van debat in het Comité voor energie en

leefmilieu van de Nationale Assemblee van de Volksmacht, het Cubaanse Parlement.

Alfredo LÓPEZ, de minister van energie en mijnbouw, heeft aangekondigd dat Cuba een windmolenpark wil bouwen met een capaciteit van 51.000 kW in de provincie Las Tunas in het zuidoosten van Cuba.

Bovendien is een zonnepanelenpark gepland in de provincie Cienfuegos. Met de 1000 kW van dit park zou Cuba in totaal 10.000 kW kunnen genereren.

Minister LÓPEZ heeft eveneens verklaard dat het land meer zonneboilers en windmolens in gebruik wil nemen.

De investering van het land in de sector van de hernieuwbare energie wordt ondersteund door goed onderbouwde haalbaarheidsstudies en het geïnvesteerde kapitaal wordt teruggewonnen dankzij de daling van het brandstofverbruik (Cuba is een zeer grote importeur). Cuba wenst m.b.t. hernieuwbare energie een beleid op nationaal niveau te ontwikkelen via de oprichting van een commissie onder leiding van Commandant Ramiro VALDÉS die onlangs een rapport heeft voorgesteld over de ontwikkeling van alternatieve manieren voor het opwekken van energie in het land.

De bedoeling van de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen in Cuba is het vervangen van de import van fossiele brandstoffen en het verminderen van het energieverbruik, voornamelijk in de privésector waar dat verbruik de afgelopen jaren in stijgende lijn gaat. Het Comité heeft gewezen op het belang van samenwerking tussen de industriële sector en onderzoekscentra.

Mijnbouw

Cuba bezit de grootste wereldvoorraad nikkel met een bewezen voorraad van 800 miljoen ton en een mogelijke voorraad van 2000 miljoen ton. Kobalt is goed voor 26% van de wereldvoorraad. Het land is sinds meerdere jaren de grootste nikkelproducent wereldwijd met een jaarlijkse productie van 75.000 ton.

Er bestaan niettemin uitbreidingsplannen om de productie op te krikken tot 120.000 ton. Een van de geplande projecten is de bouw van een ferro-nikkelinstallatie (samengesteld uit ijzer en nikkel, vrijwel uitsluitend gebruikt bij de fabricatie van roestvrij staal) door de gemengde Cubaans-Venezolaanse onderneming *Cuba Quality s.a.* Dit plan houdt een investering van 700 miljoen dollar in.

Raadpleeg en/of bezoek de handelsvertegenwoordiging van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (die voor de drie gewesten en Luxemburg bevoegd is) in Havana. Ons handelsbureau is goed op de hoogte van de Cubaanse handelscontext (opening van de standplaats in 2001). Ze beschikt vandaag over een grote ervaring op het terrein en heeft ook het vertrouwen weten te winnen van de hoogste regionen van de Cubaanse overheid.

Aanbevelingen

De economische en commerciële toestand in Cuba is atypisch. Er zitten structurele veranderingen aan te komen die de nadruk leggen op de scheiding van de functies van de regering en die van de bedrijven. De regering wil het beheer van de economie, het prijsbeleid en de autonomie van de Cubaanse bedrijven hervormen, door die laatste te verplichten zich te herkapitaliseren met eigen middelen en niet langer met overheidsgeld. De handelsverrichtingen vinden niettemin plaats binnen een gecentraliseerde staatsgeleide planeconomie waar de prijsfactor in het handelsaanbod en de beschikbare financiering doorslaggevend blijft, hoewel de kwalitatieve vereisten steeds meer op de voorgrond treden in bepaalde nichemarkten en prioritaire sectoren van het land.

Marktbenadering

Het zakenmilieu, de administratie en de Regering zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Laat u niet misleiden, in Cuba doet u zaken met staatsambtenaren, zelfs als het bedrijf in kwestie een N.V. is. Bereid uw reis goed voor. Kom niet tijdens de zomervakantie (juli – augustus), want dan werken de instellingen op een laag pitje en is het weer in Cuba heel warm en vochtig. Waarschuw de handelsafdeling van de Ambassade van Cuba in Brussel zodat die contact kan opnemen met onze diensten in Havana (voorbereiding van uw afsprakenagenda), maar ook opdat de ambassade u een zaken- of prospectievisum kan bezorgen¹. Spaans spreken is een voordeel. De Cubanen spreken zelden een tweede taal. Als u geen Spaans spreekt, regel dan een tolk ter plaatse.

Geduld en doorzettingsvermogen

Cubanen zijn direct en onderlegd. Over het algemeen verlopen zakelijke afspraken vrij goed. Toch betekenen een vriendelijke bijeenkomst en een hartelijk onthaal nog niet dat u een contract op zak hebt. Contracten worden pas na lange tijd ondertekend, want ze passeren via een of meerdere handelsanalysecomités voor ze ondertekend worden door de vertegenwoordiger van het bedrijf of het Ministerie. Daarvoor zult u verschillende keren terug moeten gaan (de Cubanen zijn het internet en e-mail nog aan het ontdekken). U mag zeker ook telefoneren. Het beste is dat u een vertrouwenspersoon ter plaatse hebt die de contacten kan opvolgen.

Het handelsaanbod

Richt uw aandacht op sectoren die Cuba als prioritair beschouwt en waar het land duidelijke en tastbare voordelen uit haalt. De aangeboden producten moeten in de eerste plaats competitief zijn op het vlak van de prijs en vervolgens wat

¹ Het prospectievisum wordt ter plaatse afgeleverd, *in tegenstelling* tot het zakenvisum (+/- 2 weken). Het laat toe om in contact te treden met alle economische spelers maar het volstaat - in principe - niet voor de ondertekening van contracten.

betreft de kwaliteit. In de industriële sectoren zoals de bouw, de mijnen, de medische en farmaceutische sector of het toerisme speelt kwaliteit echter een steeds belangrijker rol.

Betaling/ financiën

De betalingstermijnen zijn over het algemeen lang (tot een jaar), afhankelijk van het bedrag van het contract. Maar vandaag beginnen de Cubaanse bedrijven betalingsgaranties te bieden die verhandelbaar zijn op het niveau van internationale banksysteem² (bevestigde en/of onherroepelijke kredietbrief, op zicht, enz.) en/ of doen voorafbetalingen voor kleine bedragen (<20.000 euro). Denk er eveneens aan u te laten verzekeren bij DELCREDERE.

De Amerikaanse blokkade

Sinds 1962 bestaat er een Noord-Amerikaanse economische, commerciële en financiële blokkade tegen Cuba³. Dat is zeker een voordeel voor het Europese aanbod, aangezien zodoende de belangrijkste concurrent uitgeschakeld is, maar deze blokkade omvat extraterritoriale bepalingen. Als u dus over activa beschikt in de USA, zorg er dan voor dat uw zaken in Cuba goed zijn afgeschermd, zodat u geen aanzienlijke schadevergoeding of straf oploopt.

Het handelsbureau van Brussel Invest & Export beschikt over een marktstudie in zake documentaire kredieten in Cuba (in het Spaans maar binnenkort ook in het Frans). Aarzel niet ons te contacteren om deze studie te verkrijgen.

³ Dit belet Amerikaanse bedrijven evenwel niet naar Cuba te exporteren.